

Delårsrapport med prognos 1-2021

Programnämnd barn och utbildning

Beslutad av Programnämnd barn och utbildning den 2 juni 2021, § XX

Dokumentansvarig på politisk nivå: Programnämnd barn och utbildning

Dokumentansvarig på tjänstemannanivå: Programdirektör barn och utbildning

---

Innehåll

1 Förslag till beslut.....	3
2 Programdirektörens bedömning och analys	4
2.1 Programdirektörens analys av verksamhetens resultat samt händelser av väsentlig betydelse	4
2.2 Förväntad utveckling	4
3 Delårsresultat och prognos 1 för 2021	6
3.1 Programnämndens resurser.....	6
3.2 Effektivisering	7
3.3 Programnämndens egen verksamhet	8
3.4 Driftnämndernas resultat	10
3.5 Effekter av Corona pandemin	15
3.6 Kostnadsutveckling.....	16
3.7 Investeringar	17
4 Fem år i sammandrag.....	18
5 Bilagor.....	19

1 Förslag till beslut

Programområde barn och utbildning prognostiserar en negativ budgetavvikelse på -14,8 miljoner kronor varav -11,7 miljoner kronor är hänförligt till intraprenaderna.

Det ekonomiska läget för programområde barn och utbildning är ansträngt. Totalt bedöms det finnas förutsättningar för en långsiktig hållbar ekonomi inom programområdet, men det kommer krävas åtgärder på både nämnds- och verksamhetsnivå.

De största utmaningarna för programområdet är att samtliga nämnder ska ha en ekonomi i balans och att kunskapsresultaten ska stärkas. Det handlar om att kunna erbjuda en så bra och trygg skolgång som möjligt, från förskola till gymnasieskola, för att alla barn och elever ska kunna utvecklas och få möjlighet till ett bra framtida liv.

Örebro är en tillväxtkommun vilket påverkar programnämnd barn- och utbildning genom att kommunen kommer att ha stora behov under flera år framåt med att tillskapa nya förskole- och skolplatser. Den framtida kompetensförsörjningen är ytterligare en stor utmaning för programområdet.

Samspelet och samarbetet i kommunen är en viktig förutsättning för att lyckas med programområdets uppdrag.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till Programnämnd barn och utbildning

1. Delårsrapport med prognos 1 för 2021 antas.
2. Delårsrapporten överlämnas till Kommunstyrelsen för vidare hantering
3. Programnämnd barn och utbildning kommer under året att följa driftnämnderna ekonomiska läge genom de kontinuerliga månadsrapporterna som rapporteras till Programnämnd.

2 Programdirektörens bedömning och analys

2.1 Programdirektörens analys av verksamhetens resultat samt händelser av väsentlig betydelse

Det ekonomiska läget för programområde barn och utbildning är fortsatt ansträngt. Verksamheterna arbetar med att få en ekonomi i balans utifrån årets effektiviseringsuppdrag som uppgår till 2,0 procent vilket motsvarar 63,6 miljoner kronor. Programområde barn och utbildning prognostiserar en negativ budgetavvikelse på -14,8 miljoner kronor varav -11,7 miljoner kronor är hänförligt till intraprenaderna.

Antalet barn och elever i förskola och skola fortsätter öka och leder till att nya lokaler tillskapas och det finns behov av renovering av lokaler samt ersättning av byggnader. Under perioden 2015–2021 har kostnaderna för lokaler inom förskola och skola ökat från cirka 320 miljoner kronor år 2015 till cirka 640 miljoner kronor som är den budgeterade kostnaden för år 2021 vilket motsvarar en ökning på 100 procent. Under motsvarande period har barn- och elevantalet ökat med cirka 10 procent vilket innebär att kostnaden per barn och elev har ökat med cirka 79 procent.

De ekonomiska effekterna av Coronapandemin för året är svåra att bedöma i dagsläget. I det ekonomiska resultatet för nämnderna finns uppskattade ekonomiska konsekvenser av Coronapandemin.

Totalt bedöms det finnas förutsättningar för en långsiktig hållbar ekonomi inom programområdet, men det krävs åtgärder på både nämnds- och verksamhetsnivå. Bedömningen i övrigt är att våra verksamheter bedrivs på ett sätt som motsvarar våra uppdrag, men att insatser behövs för att få en ekonomi i balans samt att utveckla och stärka uppdragen inom vissa områden och enheter.

2.2 Förväntad utveckling

Programområde barn- och utbildning är inne i ett expansivt skede vilket till stor del beror på att Örebro är en tillväxtkommun. Antalet barn och elever ökar i alla åldersgrupper vilket leder till att nya förskole- och grundskoleplatser behöver tillskapas. När kommunen växer innebär det också att kostnader för skolskjuts, elevresor, specialskolor, mm ökar. Det finns ett fortsatt behov av lokalanpassningar, renoveringar och ersättningar av lokaler vilket ställer krav på en flexibel organisation då antalet barn och elever hela tiden förändras.

Lokalförsörjningsplaneringen och investeringsprogrammet visar på behovet av lokaler för planperioden. I planeringen finns viss prioritering av objekt där objekt flyttas fram något eller några år i avvaktan på att utröna om behov kvarstår. Behov finns av ytterligare prioriteringar bland annat utifrån vad lokalkapacitetsutredningen visade genom att möjliggöra fler elever i befintliga lokaler. Det leder till minskade investeringar för kommunen. Samarbeten och samordning inom kommunen och med bolagen är en förutsättning för lokalförsörjningsprocessen men också för att dämpa kostnadsutvecklingen. Samarbete med fristående aktörer och planering utifrån kommande etableringar av nya fristående skolor och förskolor måste vägas in i kommunens planering.

Det ekonomiska resultatet för året är en negativ budgetavvikelse, vilket innebär att programområdet har en för hög kostnadsnivå och att åtgärder måste vidtas. Detta kräver ett utvecklings- och omställningsarbete på både kort och lång sikt för en långsiktig ekonomi i balans. En viktig del är att öka medvetenheten och kompetensen om resursfördelningsmodellerna i organisationen och arbetet med ekonomi på alla nivåer. Detta förutsätter engagerade ledare och chefer som har stöd från ekonomer samt förbättrade möjligheter för chefer och ledare att följa upp sin ekonomi genom utvecklande av ekonomi- och stödsystem.

Arbetet framåt präglas av åtaganden med fokus på att skapa förutsättningar för att fler elever klarar att nå kunskapsmålen och att skapa framtidens förskola och skola där alla barn och elever ges möjlighet att nå målen. Det senare innefattar inte bara byggnader utan också innehållet i skolans pedagogiska verksamhet. Arbetet kräver samverkan och samsyn, inte enbart mellan verksamheter inom barn och utbildning, utan inkluderar även andra programområden, centrala resurser på Örebro kommun och externa aktörer.

Arbetet med att öka likvärdigheten för barn och elever är en mycket viktig del inom programnämndens område och åtaganden utifrån Programplanen fokuserar på de ekonomiska förutsättningarna för att förskolan och skolan i Örebro kommun ska kunna hålla hög kvalitet och utgöra en god grund för framtida yrkesverksamhet och fortsatta studier.

Programnämnden ska skapa förutsättningar för en långsiktig och strategisk kompetensförsörjning. Driftnämnderna kommer både att behöva attrahera och rekrytera medarbetare till vissa yrkeskategorier och ämnesbehörigheter, behålla och utveckla befintlig personal för att kunna utveckla undervisning och arbetssätt, samt jobba med omställning vilket är en stor utmaning för kommunen.

3 Delårsresultat och prognos 1 för 2021

3.1 Programnämndens resurser

Programområdet har till och med april månad förbrukat 35,1 procent av tilldelad budgetram vilket kan jämföras med riktvärdet på 33,3 procent om verksamheterna har en jämn förbrukning. Motsvarande förbrukning vid samma tidpunkt 2020 uppgick till 35,8 procent och med en prognostiserad negativ budgetavvikelse på totalt - 40,2 miljoner kronor. Vi arbetar i större utsträckning med att periodisera intäkter och kostnader, det vill säga att intäkter och kostnader ska belasta rätt period.

Programområde barn och utbildning prognostiserar ett samlat negativt resultat på -14,8 miljoner kronor varav - 11,7 miljoner kronor är hänförligt till intraprenaderna.

Det ackumulerade resultatet för intraprenaderna är fortsatt positivt inom förskola och grundskola. Det som är skillnad i år är att enheter i både förskolor och grundskolor i större utsträckning än tidigare kommer att behöva använda sig av det ackumulerade resultat från tidigare år för att klara budget. Det är också skillnader i resultat mellan enheter.

Förskolenämnden prognostiserar en negativ budgetavvikelse på -10,0 miljoner kronor, Grundskolenämnden en negativ budgetavvikelse på -14,6 miljoner kronor, Gymnasienämnden en negativ budgetavvikelse på - 4,0 miljoner kronor och Programnämnden barn och utbildning en positiv budgetavvikelse på 13,9 miljoner kronor. I det ekonomiska resultatet för Förskole- och Grundskolenämnd ingår intraprenadernas negativa budgetavvikelse med totalt - 11,7 miljoner. Programnämnd barn och utbildning kommer särskilt att följa nämndernas ekonomiska resultat fortsatt i den ordinarie uppföljningsprocessen under året. Det sker bland annat genom den månadsrapport som är uppe i Programnämnd barn och utbildning och som ska ge nämnden aktuell ekonomisk information under året. Månadsrapporten är ett komplement till delårsrapporter och årsrapporten.

Programområdet barn- och utbildning är inne i ett expansivt skede vilket till stor del beror på att Örebro är en tillväxtkommun. Antalet barn och elever ökar vilket leder till att nya förskole- och grundskoleplatser behöver tillskapas. Att kommunen växer innebär också att kostnader för skolskjuts, elevresor, specialskolor med mera också ökar. Det finns också behov av lokalanpassningar, renoveringar och ersättningar av dåliga och tillfälliga lokaler. Det innebär att barn och elever ibland måste evakueras till andra skolor vilket ibland kan innebära att paviljonger används som tillfälliga lokaler. Förskolor och skolor kommer att starta upp verksamhet under året och det tar några år innan skolorna har det antal elever som skolan är byggd för, vilket får ekonomiska konsekvenser. Det i sin tur ställer krav på en flexibel organisation då antalet barn och elever hela tiden förändras. Skillnaderna i antalet barn och elever mellan vår och höst är stora inom både förskola och skola. Verksamheterna upplever att det är svårt att planera och anpassa sin organisation till faktorer som ett förändrat antal barn och elever, öppningar och stängningar av verksamheter, evakueringar och nybyggnationer.

Det bedöms finnas förutsättningar för en långsiktig hållbar ekonomi inom programområde Barn och utbildning. Det kommer att krävas förbättring på både nämnd- och verksamhetsnivå och behov av ställningstagande. En viktig del är att öka medvetenheten och kompetensen om resursfördelningsmodellerna i organisationen och arbetet med ekonomi på alla nivåer. En förutsättning är att det finns engagerade ledare och chefer

som har stöd från ekonomer och att förbättra möjligheten för chefer och ledare att följa upp sin ekonomi genom utvecklande av ekonomi- och stödsystem. Resursfördelningsmodellerna är levande dokument och ses kontinuerligt över så att resursfördelningen svarar mot de behov som finns hos barn och elever. Ett utvecklings- och omställningsarbete krävs för åtgärder på både kort och lång sikt samt förutsättningar och rutiner för en långsiktig ekonomi i balans.

Förutsättningarna för verksamhetsåret är att anpassa organisationen till det generella effektiviseringskravet på 1,9 procent för 2021. Sammantaget är bedömningen att våra verksamheter bedrivs på ett sätt som motsvarar våra uppdrag, men att insatser behövs för att få en ekonomi i balans samt för att utveckla och stärka uppdragen inom vissa områden och verksamheter.

Fördelning av effektiviseringskravet har skett utifrån barn- och elevpeng genom resursfördelningsmodeller och övrig verksamhet såsom anslagsfinansierad verksamhet. Omprövningskravet för 2021 uppgår till 60,4 miljoner kronor. Nämnderna hanterar effektiviseringskravet på olika sätt, men när inte nämnderna inom programområdet inte har en budget i balans är effektiviseringskravet för året inte uppfyllt.

Programområde barn och utbildning har tilldelats en preliminär kompensation för löner för att ha ett korrekt budgetutrymme vid årets första delårsrapport. Ett budgetutrymme som återfinns under Programnämnd barn och utbildning. Den preliminära kompensationen kommer följas upp senare under året för att eventuellt justeras enligt faktiskt utfall.

Investeringsutrymme för inventarieinvesteringar 2021 uppgår till 47,8 miljoner kronor och bedömningen är att hela utrymme kommer att nyttjas under året.

3.2 Effektivisering

I den budget som programområde Barn och utbildning tilldelades inför 2021 innehöll ett generellt effektiviseringsuppdrag på 26,0 miljoner kronor. Effektiviseringsuppdraget motsvarar 0,7 procent av budgetramen för programområdet.

Utöver effektiviseringen från Kommunstyrelsen fanns ytterligare behov av effektivisering inom programområdet med 34,4 miljoner kronor. Det innebar för programområdet en effektivisering med totalt 60,4 miljoner kronor. Det motsvarar en generell effektivisering för programområdet med 1,9 procent.

Fördelning av effektiviseringskravet har skett utifrån barn- och elevpeng genom resursfördelningsmodeller och övrig verksamhet såsom anslagsfinansierade verksamheter.

Nämnderna hanterar effektiviseringskravet på olika sätt, men när inte nämnderna inom programområdet har en budget i balans är effektiviseringskravet inte uppfyllt.

Samtantaget är bedömningen att våra verksamheter bedrivs på ett sätt som motsvarar våra uppdrag, men att insatser behövs för att få en ekonomi i balans samt för att utveckla och stärka uppdragen inom vissa områden och verksamheter.

Samtliga verksamheter inom förskola och skola är personalintensiva verksamheter och större delen av budgeten går till personalkostnader.

3.3 Programnämndens egen verksamhet

Programnämndens egen verksamhet har till och med april månad förbrukat 30,7 procent av budgetramen vilket kan jämföras med förra årets förbrukning på 32,2 procent. Om verksamheten har en jämn förbrukning ska den ligga på 33,3 procent. Programnämnden har inte en jämn förbrukning över året vilket fortsatt är ett utvecklingsområde.

En ekonomisk sammanställning över verksamheterna inom Programnämndens egen verksamhet.

Programnämnd	Bokslut	Utfall	Budget	Förbrukn	Prognos	Avvik
Belopp i tkr	2020	2021	2021	%	1-2021	
Programnämnd	-1 053	-236	-800	29,5%	-837	-37
Programövergripande	-81 086	-32 023	-139 543	22,9%	-141 015	-1 472
Förskola	-227 779	-77 882	-225 053	34,6%	-229 865	-4 812
Grundskola	-702 513	-247 025	-734 183	33,6%	-747 483	-13 300
Gymnasieskola	-43 075	-19 446	-62 535	31,1%	-51 428	11 107
Särskola	12 507	3 485	6 002	58,1%	7 880	1 878
Specialskola	-41 437	-13 178	-43 000	30,6%	-42 032	968
Planeringsreserv/volym	2		-60 666		-41 136	19 530
Nettokostnad	-1 084 434	-386 305	-1 259 778	30,7%	-1 245 916	13 862

Minus före belopp är en kostnad, inget tecken före belopp är en intäkt

Programnämnd barn och utbildning prognostiserar en positiv budgetavvikelse på totalt 13,9 miljoner kronor.

Från 2021 fortsätter den månadsvisa ekonomiska rapportering till Programnämnd barn och utbildning som ett komplement till delårsrapporter och årsrapport vilket är en del mot en ekonomi i balans. Syftet med månadsrapporten är att tidigt upptäcka avvikelser och åtgärda dessa och också kunna se att åtgärderna ger effekt.

Programövergripande verksamhet

Centralt skolstöd prognostiserar en positiv budgetavvikelse på 1,0 miljoner kronor. Myndighetsavdelningen har haft svårare att verkställa den effektivisering som riktats mot dem och prognostiserar en negativbudgetavvikelse på - 2,1 miljoner kronor.

Budget 2021 för ”Skolutveckling tillsammans” uppgår till 4,0 miljoner kronor och samtliga medel förväntas förbrukas under året.

Lokalkostnader

Inför 2021 har vi fortsatt med en mer systematisk genomgång av kostnad och kostnadsfördelning för programområdets lokaler vilket bland annat innebär en regelbunden uppföljning av varje enskild fastighet vilket inte varit fallet varit några år bakåt i tiden. Under ett flertal år har lokalkostnader utgjort en osäkerhetsfaktor i det ekonomiska resultatet och det har funnits både budgetavvikelser och felaktigheter. Bedömningen är att kostnader för lokaler 2021 ger en negativ avvikelse för året. Coronaeffekter för extra inhyrda lokaler, kostnader för Tegelbruket samt förändring i givna hyresrabatter mellan åren 2020 och 2021.

Interkommunala ersättningar och köp av platser av extern huvudman

En återkommande osäkerhetsfaktor är den interkommunala debiteringen. Det finns en försening i faktureringen till andra kommuner för elever som väljer skolor i Örebro kommun. Det råder även en eftersläpning av interkommunala kostnader för barn och elever som väljer att gå i förskolor och skolor utanför Örebro kommun. Den samlade

bedömningen är att interkommunala intäkter och kostnader, samt köp av platser hos fristående huvudmän och institutioner utanför kommun, totalt innebär en negativ budgetavvikelse för året.

Skolskjuts/elevresor och köp av plats i specialskolor

Ett ökat antal barn och elever medför ökade behov av skolskjuts/elevresor och behov av platser i specialskolor och andra lösningar för elever med behov av särskilt stöd.

Kostnader för skolskjuts/elevresor påverkas förutom volymökning också av förändringar i prissättning från Region Örebro län som samordnar alla resor. Inför 2021 har en taxehöjning skett om åtta procent vilken fått ett direkt genomslag i nämndens kostnader. Till följd av Coronapandemin har Region Örebro län tillfälligt valt att begränsa samplanering av skolskjutsar. Detta betyder färre elever per skolskjuts vilket i sin tur innebär ökade kostnader.

Föregående års förändring i vilka som erhåller gymnasiebuskort har slagit väl ut med en positiv effekt mellan åren 2020 och 2021 på 11,0 miljoner kronor.

Det är fortsatt angeläget att skolskjuts och elevresor ses över för att säkra kostnadseffektivitet. Detsamma gäller också för elever i specialskolor. Den samlade bedömningen är att skolskjuts/elevresor i kommunen totalt innebär en negativ budgetavvikelse.

Volympott/planeringsreserv

För 2021 uppgår planeringsreserven till 2,5 miljoner kronor och volympotten till 60,0 miljoner kronor.

Bedömningen är att volympotten och planeringsreserv inte kommer att förbrukas fullt ut. Det bygger dels på en bedömning om antal barn och elever under hösten som kommunala förskolor och skolor gjort samt hur det såg ut föregående år vid de avstämningar som kvarstår för 2021 för fristående huvudmän. Prognosen är en positiv budgetavvikelse på totalt 22,1 miljoner kronor.

3.4 Driftnämndernas resultat

I nedanstående tabell redovisas förbrukning för perioden januari-april samt helårsprognos per nämnd inom programområdet.

Nämnd Belopp i tkr	Bokslut 2020	Utfall jan-april	Budget 2021	Förbrukn %	Prognos 1-2021	Budget- avvikelse
Förskolenämnd	-842 875	-294 456	-823 285	36%	-833 335	-10 050
Grundskolenämnd	-1 333 741	-500 182	-1 332 094	38%	-1 346 644	-14 550
Gymnasienämnd	-510 157	-196 164	-512 168	38%	-516 213	-4 045
Programnämnd	-1 084 434	-386 305	-1 259 778	30,7%	-1 245 916	13 862
Nettokostnad	-3 771 207	-1 377 107	-3 927 325	35,1%	-3 942 108	-14 783
Varav intraprenader						30 366
Totalt exklusive intraprenader						-45 149
Ingående ackumulerat resultat intraprenader						42 066
Ianspråktagande ack resultat 2021						-11 700
Nya underskott 2021						-3 089
Nya överskott 2021						500
Utgående ackumulerat resultat intraprenader 2021						27 777
Avvikelse inklusive ianspråktagande av ack resultat 2021						
Årets avvikelse exkl intraprenader						-45 149
Årets avvikelse intraprenader						-2 589
Justerad avvikelse inkl intraprenadernas över/underskott						-47 738

Minus före belopp är en kostnad, inget tecken före belopp är en intäkt

Nedan följer en redovisning av driftsnämndernas ekonomi vid delårsrapport 1 för 2021.

Inledningsvis några gemensamma förutsättningar för förskola och skola

Nämnderna arbetar med att fullgöra uppdraget för 2021, att uppnå god ekonomisk hushållning, vilket innebär budget i balans, att anpassa organisationen till årets budgetram som inkluderar ett generellt effektiviseringskrav på 1,9 procent.

Tilldelningen bygger till största delen på resursfördelningsmodellerna för förskola och skola. Därutöver tilldelas nämnder resurser för anslagsfinansierad verksamhet.

Det ekonomiska arbetet har fokus på att klara av att ta emot nya barn och elever, men också att anpassa organisationen utifrån faktiskt antal barn och elever. Det ställer krav på en flexibel organisation, då antalet barn och elever hela tiden förändras.

Både förskola och skola är personalintensiva verksamheter och större delen av budgettilldelningen går till personalkostnader vilket innebär att det främst är personalorganisationen som måste förändras när budgetförutsättningar ändras. Att få helårseffekt på personalförändringar kan vara svårt då många åtgärder sker först till hösten i samband med nytt läsårs. Inom förskolan är det stora variationer i antalet barn mellan vår och höst och det har även varit det inom grundskolan, där det är stora elevkullar.

Förskolenämnden

Förskolenämnden har till och med april månad förbrukat 36 procent av nuvarande budgetramen vilket är något högt för perioden. Utifrån utfall till och med april prognostiserar nämnden en negativ budgetavvikelse på -10,0 miljoner kronor. Exklusive intraprenaderna är det en negativ budgetavvikelse på -7,1 miljoner kronor.

Intraprenaderna prognostiserar en negativ budgetavvikelse på -2,9 miljoner kronor vilket innebär att enheter kommer att behöva använda del av det ackumulerade resultatet från tidigare år för en budget i balans.

Inför delårsrapport 1 har samtliga enheter lämnat in skriftliga svar på frågor gällande hur förändringar i barnantal påverkar ekonomin samt vilka åtgärder som planerats/ genomförts för att få en budget i balans

Som grund för budgeten ligger barnantalet i oktober 2020. Barnantalet ökar under våren jämfört med oktober medan höstens barnantal förväntas hamna i nivå med föregående år. Det innebär ett förväntat ramtillskott med totalt 8,1 miljoner kronor för de avstämningar som kvarstår under 2021.

Förskolorna exklusive intraprenader prognostiserar en negativ avvikelse på -8,8 miljoner kronor. Enheterna har varit försiktiga i sina prognoser i år då hänsyn redan i Delår 1 tagits till minskat barnantal i juni, sex-åringar som går till förskoleklass och slutar innan den 15 juni samt vid simulering av höstens barnantal. Många enheter vet fortfarande inte hur höstens barnantal ser ut då placeringar ännu inte är klara och förskolorna har endast räknat med de barn som man vet börjar.

Merparten av förskolorna prognostiserar en budget i balans eller mindre negativa avvikelser. Det beror bland annat på att enheter tappar barn till hösten, delvis att barn går till annan förskola, nya enheter startar upp verksamhet som initialt har höga kostnader, kostnader på grund av sjukskrivningar, barn i behov av särskilt stöd som kräver ökade resurser som leder till ökade kostnader.

Att få helårseffekt på personalförändringar är svårt då många av åtgärderna sker först till hösten i samband med terminsstarten och personal som är övertalig till hösten kommer behöva rekryteras igen till våren då barnantalet åter förväntas öka.

I förskolan är det stora svängningar av antalet barn i förskolan under vår och höst. Det innebär att avdelningar öppnar och stänger särskilt under våren vilket ställer krav på en flexibel organisationen och det påverkar också förskolan ekonomiskt.

Ett av kraven kommunen har är att tillgodose att alla barn får en placering inom fyra månader. För att möta kravet krävs en flexibel organisation och lokaler vilket är en bidragande orsak till alla ny-/ombyggnationer och tillfälliga avdelningar som öppnas och stängs. Flexibilitet är resurskrävande eftersom det är svårt att få ekonomi på tillfälliga lösningar samt i uppstartskeden av verksamheter.

Förvaltningsgemensamt bedöms till en positiv budgetavvikelse på 2,0 miljoner kronor som täcker upp för verksamheter som redovisar negativ budgetavvikelse.

Den kommungemensamma förskolan på obekvämtid, Västerpark, bedöms ha en mindre negativ budgetavvikelse som beror på att antalet barn ökat som inneburit att förskolan tillsatt mer personal.

Grundskolenämnden

Grundskolenämnden har till och med april månad förbrukat 38 procent av nuvarande budgetramen vilket är något högt för perioden. Grundskolenämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på -14,6 miljoner kronor.

I resultatet ingår intraprenaderna med en negativ avvikelse med -8,8 miljoner kronor kommungemensam måltidsorganisation med en negativ avvikelse med -1,0 miljoner kronor samt anslagsfinansierad enhet för flerspråkighet med en negativ avvikelse på -2,2 miljoner kronor.

Nämnden exklusive intraprenaderna och ovan nämnda gemensamma verksamheter innebär en negativ avvikelse på sammanlagt -2,6 miljoner kronor.

Intraprenaderna prognostiserar en negativ budgetavvikelse på -8,8 miljoner kronor vilket innebär att enheter kommer att behöva använda del av det ackumulerade resultatet från tidigare år för en budget i balans.

Inför delårsrapport 1 har samtliga enheter lämnat in skriftliga svar på frågor gällande hur förändringar i elevantal påverkar ekonomin samt vilka åtgärder som planerats/genomförts för att få en budget i balans.

Som grund för budgeten ligger elevantalet i oktober 2020. Elevantalet minskade till februari jämfört med oktober men förväntas öka till hösten. Det innebär förväntad ramtillskott med 11,3 miljoner kronor. Att göra en träffsäker prognos 1 år svårt då det finns många osäkerhetsfaktorer, där den största utmaningen ligger i att prognostisera elevantal till hösten.

Grund- och grundsärskolan exklusive intraprenader prognostiserar ett negativ avvikelse på -5,1 miljoner kronor. Enheterna har varit försiktiga i sina prognoser i år då det fortfarande finns osäkerheter kring höstens elevantal. Merparten av skolorna prognostiserar ändå en budget i balans eller ett mindre underskott, men det finns några enheter som sticker ut och prognostiserar större underskott, vilka kommenteras nedan.

Merparten av skolorna prognostiserar en budget i balans. Det är cirka 15 skolenheter som prognostiserar en negativ budgetavvikelse. De skolor som inte klarar att bedriva verksamheten inom tilldelad ram förklaras av skolor som har elever i behov av särskilt stöd som kräver ökade resurser och skolor vikande elevunderlag och för stor organisation i förhållande till budget, kostnader på grund av sjukskrivningar, nya enheter som startar upp verksamhet har initialt höga driftkostnader. Nya skolor har i viss utsträckning använts som evakueringsskolor under tiden skolor renoveras. Av de skolenheter som prognostiserar en budget i balans så kommer det i flera fall krävas åtgärder och att dessa åtgärder får effekt

Enheten för flerspråkighet prognostiserar en negativ budgetavvikelse på -2,2 miljoner kronor. Verksamheten har de senaste två åren haft ett stort effektiviseringskrav. Effektiviseringen består i att enheten försöker anpassa antalet lärare i olika språk till behovet men problemet är att i vissa språk så är personalen heltidsanställda men det finns bara underlag för 20 -70 procent tjänst. Omplacering av personalen är svår då deras avtal är ett smalt område vilket innebär att enheten kvarstår med kostnaderna för personal i omställning.

Måltidsverksamheten är organiserad inom Grundskolenämnden och är en kommun-gemensam organisation som serverar verksamheter inom programområdet men också Vård- och omsorg. En prognostiserad negativ budgetavvikelse på 1,0 miljoner kronor

som hänförs till uteblivna intäkter från restauranger, dagvård samt uteblivna intäkter och gymnasieskolor hänförliga till distansundervisning. I och med stängda verksamheter, minskar livsmedelskostnader samt vikariekostnader.

Förvaltningsgemensamt och planeringsreserven lämnar en positiv budgetavvikelse på 2,8 miljoner kronor som täcker upp för enheter som redovisar negativa avvikelser.

Gymnasienämnden

Gymnasienämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på -4,0 miljoner kronor vilket innebär en negativ budgetavvikelse på 0,8 procent.

Ett antal åtgärder har redan vidtagits för att nå ekonomi i balans och arbetet fortsätter, inte minst genom reduktion av personalkostnader. Endast en mindre del av utgiftseffekten har räknats med i prognosen för innevarande år med hänsyn till lektiderna i omställningsprocessen.

Flera av de åtgärder som genomförts under verksamhetsåret får inte helårseffekt. Den enskilda faktorn som starkast påverkar ekonomin under innevarande år är nettoförändringen av elever inför höstterminen. Tidigare prognoser har pekat på ett högre elevunderlag för såväl innevarande som kommande budgetår. Den preliminära antagningen för höstterminen pekar på att färre elever kommer att antas till höstterminen vilket får konsekvenser på nämndens ekonomi.

Inför 2021 justerades elevpengen för Anläggningsmaskin, Samhällsvetenskapliga programmet för elever med hög fungerande autism, International Baccalaureat och Restaurang och livsmedel från Programnämnd barn och utbildning vilket ger inriktningar bättre förutsättningar att nå en ekonomi i balans.

Reguljära gymnasiet har i flera år haft svårigheter att nå ekonomi i balans. Nämnden fick en minskad budgettram vid avstämningen i februari till följd av elevminskning. Ytterligare elevminskning väntas till hösten baserat på preliminär antagning och arbete pågår för att anpassa organisationen utifrån elevantal och budget. Då personal- och organisationsförändringar tar tid är en relativt liten effekt av arbetet i prognosen. Omfattningen av arbete som pågår kommer på sikt att innebära en minskning av nämndens personal motsvarande minskade personalkostnader på cirka 15-20 miljoner kronor. Arbetet är avgörande för att fortsätta utveckla gymnasieskolans utbildningsorganisation i syfte att skapa ekonomiskt hållbara, attraktiva och heterogena skolor med hög kvalitet där fler elever får plats.

Riksgymnasiets positiva budgetavvikelse beror på det budgettillskottet på 10,0 miljoner kronor som verksamheten fick inför 2021 från Programnämnden. Planering pågår för hur medlen ska användas på bästa sätt i verksamheten för att uppnå önskad effekt om ökad attraktivitet och kvalitet. Budgettillskottet har gett verksamheten möjlighet att reda i frågorna för att kunna hitta bästa vägen framåt och en strateg har anställts för att leda arbetet.

Gymnasiesärskolan visar på en positiv budgetavvikelse. Antalet elever ökade under förra året och väntas öka ytterligare till höstterminen 2021. Elevökningen är stor inom denna elevgrupp. Dessa elever är mycket resurskrävande vilket också innebär att budget ökar för att rymma fler resurser. Arbetet med att växa organisationen innebär att kostnaderna ökas succesivt för att verksamheten ska klara att hitta och ta emot nyanställda. Det innebär att full kostnadseffekt av personalökningen inte kan ses samma år som elevökning uppstår och bidrar därmed till en positiv avvikelse till budget

Gymnasiesärskolan för döva och hörselskadade elever klarar bedriva verksamheten inom tilldelad budgetram. Avvikelsen beror på lägre personalkostnader till följd av sjuk-skrivningar samt viss vakans. Coronapandemin har också inneburit att man varit restriktiv med att ta in vikarier i verksamheten. Högre intäkter än väntat kopplat till elever med stödbehov, vilka inte nyttjats fullt ut på grund av att de medlen inte kunnat planeras för i förväg, vilket bidragit till del av avvikelsen.

Gemensam förvaltningsledning prognostiserar en positiv budgetavvikelse på 0,6 miljoner och avvikelsen är hänförlig till att Coronapandemin medför begränsningar i vilka insatser som går att genomföra. Det handlar om övergripande satsningar på exempelvis utbildning eller marknadsföring

Intraprenadernas resultat

Tabellen nedan visar intraprenadernas resultat 2021 per förskola och grundskola.

Intraprenader Belopp i tkr	Akkumulerat resultat	Budget avvikelse	Förbrukat akkumulerat resultat	Nya underskott	Nya överskott	Nytt akkumulerat resultat
Förskolor						
Norrby förskolor	2 059	-500	-500	0	0	1 559
Förskolor Lillån	3 297	-500	-500	0	0	2 797
Förskolor Varberga	3 586	-600	-600	0	0	2 986
Rosta förskola	1 900	0	0	0	0	1 900
Förskolor Väster	3 542	-1 300	-1 300	0	0	2 242
Nettokostnad	14 384	-2 900	-2 900	0	0	11 484

Intraprenader Belopp i tkr	Akkumulerat resultat	Budget avvikelse	Förbrukat akkumulerat resultat	Nya underskott	Nya överskott	Nytt akkumulerat resultat
Grundskolor						
Lillåns skola, Lillån södra	4 427	-700	-700			3 727
Västra Engelbrekt, Tegnerskolan	158	-200	-158	-42		-42
Almbyskolan F-9	5 825	-1 600	-1 600			4 225
Engelbrekt 4-9	4 132	400	0		400	4 532
Gumaelsskolan 7-9	2 843	-1 000	-1 000			1 843
Mellringeskolan F-6	63	0	0			63
Mellringeskolan 7-9	314	-2 200	-314	-1 886		-1 886
Norrbyskolan F-6	92	-400	-92	-308		-308
Rostaskolan F-6	347	-1 200	-347	-853		-853
Stora Mellösa F-6	817	100	0		100	917
Stureskolan F-3	1 369	-600	-600			769
Wällerska skolan F-6	1 688	-600	-600			1 088
Brunnsskolan F-6	1 978	-800	-800			1 178
Brickebacken F-6	3 629	0	0			3 629
Nettokostnad	27 682	-8 800	-6 211	-3 089	500	18 882
Totalt förskolor och skolor	42 066	-11 700	-9 111	-3 089	500	30 366

Minus före belopp är en kostnad, inget tecken före belopp är en intäkt

Intraprenadernas ackumulerade resultat är fortsatt positivt för både förskolor och grundskolor. Resultaten mellan enheterna skiljer sig åt och att förskolor och skolor nu behöver använda eget kapital för att täcka årets negativa budgetavvikelse.

3.5 Effekter av Corona pandemin

De ekonomiska konsekvenserna av covid-19 är fortsatt svåra att bedöma vilket gör att det finns en osäkerhet i prognosen. Nedan redovisas effekter av Corona pandemin per nämnd:

För Förskolenämnd och Grundskolenämnd är prognosen lagd utifrån förutsättningarna att ingen ökad tillkommer för korttidsjukfrånvaro från och med maj 2021 och framåt. Bokförda statsbidrag till och med april 2021 har tagits med i prognosen samt att det är ordinarie verksamhet från och med höstterminen. 2021.

Förskolenämnd

För våren så har pandemin fortsatt inneburit lägre kostnader för kurser och konferenser och verksamheterna har kompenserats för ökade sjuklöner. Däremot har den höga sjukfrånvaron inneburit ökade kostnader för vikarier och en ökad arbetsbelastning för ordinarie personal. Verksamheterna har haft ökade kostnader för skyddsutrustning, städning med mera.

En tänkbar effekt av pandemin kan vara att föräldrar avvaktar med inskolning på förskolan då barnantalet under våren inte ökar i samma utsträckning som vanligt.

Statsbidraget för högre sjuklönekostnader som fördelats ut till enheterna uppgår till 3,2 miljoner kronor och motsvarar den högre sjuklönekostnad som nämnden haft jämfört med januari-februari 2020 respektive mars-april 2019.

Regeringen har fattat beslut att förlänga kompensationen för sjuklönekostnader som överstiger det normala till och med juni 2021.

Grundskolenämnd

För våren så har pandemin fortsatt inneburit lägre kostnader för kurser och konferenser och verksamheterna har kompenserats för ökade sjuklöner. Däremot har den höga sjukfrånvaron inneburit ökade kostnader för vikarier och en ökad arbetsbelastning för ordinarie personal. Verksamheterna har även haft ökade kostnader för skyddsutrustning, städning, transporter med mera.

En tänkbar effekt av pandemin, å grund av att föräldrar jobbar hemifrån i större utsträckning, kan vara att barnen på lågstadiet tidigare får gå hem efter skolan i större utsträckning och därmed ut från fritids.

Statsbidraget för högre sjuklönekostnader som fördelats ut till enheterna uppgår till 3,4 mnkr och motsvarar den högre sjuklönekostnad som nämnden haft jämfört med januari-februari 2020 respektive mars-april 2019.

Regeringen har fattat beslut att förlänga kompensationen för sjuklönekostnader som överstiger det normala till och med juni 2021.

Gymnasienämnd

Gymnasienämnden har påverkats ekonomiskt av coronapandemin på flera sätt. Både genom erhåller ersättning, ökade respektive uteblivna kostnader samt till viss del uteblivna intäkter. Likt den bedömning som gjordes i årsberättelsen för 2020 så är bedömningen även för 2021 att den ekonomiska nettoeffekten för nämnden innebär minskade nettokostnader. Exakt belopp går inte att redovisa då framförallt uteblivna kostnader inte går att särskilja och beräkna utan att ålägga verksamheten stor administrativ börda.

Programnämnd

Region Örebro län har tillfälligt valt att begränsa samplanering av skolskjutsar. Detta betyder färre elever per skolskjuts vilket i sin tur innebär ökade kostnader.

Skolmiljarden

Utöver kompensationen för sjuklönekostnader så har Regeringen även beslutat om en tillfällig förstärkning av statligt stöd till skolväsendet 2021, den så kallade ”Skolmiljarden”. Örebro kommun har fått 15,3 miljoner kronor. Medlens syfte är att bidra till goda förutsättningar för kommunerna att säkerställa att barn och elever får den utbildning de har rätt till, trots covid-19-pandemin.

Programnämnden har fördelat ut medel till förskolor och skolor i såväl kommunal som fristående huvudman. Medel från den första utbetalningen har i den kommunala förskolan används till att köpa in läsplattor för att verksamheterna ska kunna ha digitala möten och för grundskolans årskurser 7-9 till finansiering av merkostnader i form av lokalanpassningar, städning och extra bemanning tex för att bemanna lovskola.

Beslut om hur medlen fördelas från den andra utbetalningen sker på Programnämnd barn och utbildnings sammanträde i juni.

3.6 Kostnadsutveckling

Sammanställning av kostnadsutveckling, som visar totala intäkter och kostnader för samtliga nämnder inom programområdet.

Nämnd	Bokslut	Utfall	Budget	Återstår av	Förbrukn	Prognos	Budget
Belopp i tkr	2020	jan-april	2021	budget	%	1-2021	avvikelse
Intäkter							
Barnomsorgsavgifter	118 555	35 962	118 960	82 998	30,2%	117 628	-1 332
Driftbidrag	416 987	146 659	365 779	219 120	40,1%	382 463	16 684
Försäljning av verksamhet	229 393	73 006	216 995	143 989	33,6%	225 200	8 205
Övriga intäkter	304 311	384 279	1 170 027	785 748	32,8%	1 131 762	-38 265
Summa intäkter	1 069 246	639 906	1 871 761	1 231 855	34,2%	1 857 053	-14 708
Kostnader							
Personalkostnader	-2 645 685	-997 611	-2 610 591	-1 612 980	38,2%	-2 617 143	-6 552
Köp av verksamhet	-941 439	-603 741	-1 903 981	-1 300 240	31,7%	-1 885 341	18 640
Lokalkostnader	-643 801	-227 520	-677 497	-449 977	33,6%	-684 101	-6 604
Entreprenad/ fastighet mm	-248 638	-72 677	-256 509	-183 832	28,3%	-257 125	-616
Kapitalkostnader	-48 860	-16 733	-50 605	-33 872	33,1%	-50 770	-165
Skolskjuts/ elevresor	-83 248	-27 703	-73 921	-46 218	37,5%	-80 278	-6 357
Övriga kostnader	-228 781	-71 029	-225 982	-154 953	31,4%	-224 402	1 580
Summa kostnader	-4 840 452	-2 017 014	-5 799 086	-3 782 072	34,8%	-5 799 160	-74
Nettokostnad	-3 771 206		-3 927 325		96,0%	-3 942 107	-14 782

Kommentar kring intäkter

Barnomsorgsavgifterna från vårdnadshavare som har barn i förskola och fritidshem är fortsatt höga till följd av den årliga kontrollen av inkomstuppgifter som infördes under 2019 och motsvarar i princip budget.

Driftbidrag, som främst utgörs av statsbidrag, har minskat de senaste åren i takt med minskat flyktingmottagande. Den positiva avvikelsen mot budget avser statsbidrag som är av engångskaraktär.

Försäljning av verksamhet har ökat vilket främst utgör högre interkommunala intäkter för sålda inom skolplatser.

Övriga intäkter innebär en negativ budgetavvikelse som till viss del beror Corona.

Kommentar kring kostnader

Köp av verksamhet lämnar en positiv avvikelse som främst beror på att en stor del av volympotten inte förväntas förbrukas fullt ut under året.

Lokalkostnaderna har ökat de senaste åren men är nu i stort sett i nivå med budget. Avvikelsen motsvarar effekter av Corona samt inhyrda lokaler, Tegelbruket.

Kostnader för skolskjuts och elevresor ökar till följd av ökat antal elever och förändringar i prissättningen från Region Örebro län.

Övriga kostnader innebär en positiv budgetavvikelse till följd av att planeringsreserven inte förväntas nyttjas fullt och återhållsamhet med de gemensamma medel som Programnämnd barn och utbildning avsatt för respektive verksamhet, förskola, grundskola och gymnasieskola.

3.7 Investeringar

Objekt Belopp i tkr	Bokslut 2020	Utfall jan-april	Budget 2021	Förbrukat %	Prognos 1-2021	Avvikelse
Förskolenämnd	-3 222	-1 036	-5 672	62%	-5 672	
Grundskolenämnd	-10 816		-26 382	152%	-26 382	
Gymnasienämnd	-4 279	-189	-2 546	82%	-2 546	
Datorer i skola	-16 579		-11 400	69%	-8 550	2 850
Datorer gymnasieskola	-7 572		-8 000	106%	-7 600	400
Programnämnd			6 200			-6 200
Nettokostnad	-42 468		-47 800	100%	-50 750	-2 950

Minus före belopp är en kostnad, inget tecken före belopp är en intäkt

Investeringsutrymmet för inventarieinvesteringar 2021 uppgår till 47,8 miljoner kronor.

Det prognostiserade utfallet för året uppgår till 50,8 miljoner kronor vilket innebär att vi kommer att förbruka mer än tilldelat utrymme för 2021. Programområdet kommer att tilldelas ytterligare medel på grund av att vi går in i nya Svealundsskolan, vilket innebär att skolan måste utrustas med inventarier.

En investering är förenad med driftskostnader i form av avskrivning och internränta och denna kostnad ska inrymmas inom förskolans eller skolans tilldelade budgetram.

Medel har använts till inköp av inventarier till förskolor och skolor, förnärvarande är det utrustning av nya förskolor och skolor. Inköp av datorer till verksamheten som avser den pedagogiska verksamheten utifrån den IT satsning som ska bidra till att utveckla pedagogiken och skapa förutsättningar för nya hjälpmedel.

4 Fem år i sammandrag

Utveckling av faktiskt antal barn och elever i förskola och skola oavsett huvudman, per den 15 oktober

Fem år i sammandrag	2017	2018	2019	2020	Bedömn 2021
Ekonomisk avvikelse, programområdet, mnkr	-13,2	-81,0	-6,7	40,5	+/-0
Befolkning					
Totalt antal invånare, Örebro kommun	150 192	153 367	155 696	156 595	158 203
Åldersgruppen 1-5 år	9 448	9 409	9 458	9 322	9 296
Åldersgruppen 6-15	17 463	18 134	18 656	19 008	19 330
Åldersgruppen 16-18 år	4 941	5 021	5 047	5 157	5 254
Förskoleverksamhet					
Antal barn i kommunal förskola	7 135	7 145	7 202	7 118	Oförändrad
Antal barn i pedagogisk omsorg, dagtid	0	0	0	0	Oförändrad
Antal barn i fristående förskola	1 120	1 096	1 073	1 032	Oförändrad
Antal barn i pedagogisk omsorg, fristående regi	30	28	45	49	Öka
Andel inskrivna barn i fristående förskola	14	13	13	13	Oförändrad
Antal barn fr andra kommuner i ÖK förskolor	22	16	18	18	Oförändrad
Antal intraprenader	7	6	6	6	Oförändrad
Varav antal barn i intraprenad	2 175	2 035		2 409	Oförändrad
Grundskoleverksamhet					
Antal elever i kommunal grundskola	13 818	14 389	14 925	15 273	Öka
Antal elever i obligatorisk särskola	141	149	184	195	Öka
Antal elever i fristående grundskola	3 366	3 463	3 526	3 550	Oförändrad
Andel elever i fristående grundskola	20	19	19	19	Oförändrad
Antal elever fr andra kommuner i ÖK grundskolor	77	72	74	76	Oförändrad
Antal elever fr andra kommuner i ÖK särskolor	7	6	5	4	Oförändrad
Antal intraprenader	10	11	11	12	Oförändrad
Varav antal elever i intraprenad	7 422	6 785		7 527	Öka
Gymnasieverksamhet					
Antal elever i kommunal gymnasieskola	5 276	5 270	5 163	4 896	Öka
Antal elever i kommunal gymnasiesärskola	103	104	111	137	Öka
Antal elever i fristående gymnasieskola	1 296	1 420	1 521	1 760	Oförändrad
Antal elever i andra kommuner fr ÖK	102	184	128	202	Oförändrad
Antal elever fr andra kommuner i ÖK i gymnasieskolor	1 481	1 589	1 552	1 513	Oförändrad
Antal elever fr andra kommuner i ÖK särskolor	42	43	47	54	Oförändrad
Andel elever i fristående gymnasieskola	25	28	29	33	Oförändrad
Antal intraprenader	0	0	0	0	
Varav antal elever i intraprenad	0	0	0	0	
Övrigt					
Antal elever med skolskjuts, läsårsvi	2 750	2 995			

5 Bilagor

Bilaga 1 Delårsrapport med prognos 1 2021 Förskolenämnd

Bilaga 2 Delårsrapport med prognos 1 2021 Grundskolenämnd

Bilaga 3 Delårsrapport med prognos 1 2021 Gymnasienämnd